

ובריטב"א ר"ה לד ע"א הביא שאלה מהרי"ף אם שח בין תקיעות דמיושב לתקיעות במעומד שעל סדר הברכות אם צריך לחזור ולברך והאריך והסיק שאין לברך שנית וז"ל, מ"מ אין האחרונות כדאי לקבוע ברכה לעצמן שאינו אלא כתשלום הראשונות וכשיירי מצוה ונוייה וכדאי הם להפטור בברכות שעל התקיעות" עכ"ל. ובאמת יש כאן משמעות שהיה ראוי לברכה, אלא שהתפילה הו' כברכותיו וכן כתב שם לעיל מיניה באריכות. והוסיף שם עוד דאפי' לכתחילה מותר לשוח בין זל"ז יעוי"ש באריכות.

ובריטב"א איירי כשבירך לפני המעומד אבל אם לא בירך כלל לפני, עדיין יש מקום ספק לברך לפני המעומד. וכבר היה מעשה שבא לבית הכנסת מיד אחר שהש"ץ בירך את ברכת השופר והוא לא שמע הברכה, אבל שמע את התקיעות דמיושב, ושאלתי את הגרי"ש אלישיב זצוק"ל האם יברך לפני תקיעות דמעומד על סדר התפילה. וענה, שלא יברך. ומאידך, הגר"ח קניבסקי שליט"א ענני: "מסתמא שיוכל לברך". ונראה שתלוי בכל הנ"ל, כי התקיעות דמעומד הם נפרדים לגמרי מהמיושב, וכבר אזדא להו הני תקיעות והוי דומה להניח הלולב ושוב בא לנענע וכדביארנו.

ב. בענין לא תתגודדו

ברמב"ם פ"ב הי"ד הלכות ע"ז ובכס"מ שם בשם הר' דוד כהן, שהרמב"ם פסק כרבא ששני בתי דינין בעיר אחת זה נוהג מנהג אחד וזה נוהג מנהג אחר אין בזה משום לא תתגודדו, וכ"ה מג"א תצ"ג סק"ו ובפמ"ג שהלכה כרבא דב' בתי דינין בעיר אחת מותר.

ובמשנה ברורה סימן תצו ס"ק יד וז"ל, ובן חו"ל שבא לא"י, אם דעתו לחזור למקומו, צריך לעשות שני ימים יו"ט, ומ"מ תפילת יו"ט צריך להתפלל בביתו בצנעא (אכן אם דעתו שלא לחזור למקומו לעולם יתנהג כבני א"י).

ונסתפקתי איך נוהגין היום בהישיבות שחלק המתפללים הם במנהג אשכנז שבימי שני וחמישי אומרים והוא רחום ורק אח"כ נופלין על פניהם, וחלקם במנהג ספרד שמקודם נופלין על אפיהם ואח"כ אומרים והוא רחום והא הוי שני מנהגים באותו מקום. ויש כאן חשש לא תתגודדו. ושאלתי את הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, וענני שמכיון שהמנהגים מפורסמים אשכנז וספרד, זה בכה וזה בכה, א"כ הוי שני בתי דינין בעיר אחת שאין בזה לא תתגודדו.

והוסיף ואמר שגם מה שכתוב במשנה ברורה סימן קל"א ס"ק ו, שאין לשנות ממנהג הרמ"א וליפול בשחרית – שיש תפילין – על ידו הימנית משום כבוד תפילין ובמנחה על ידו השמאלית. וכתב שם במשנה ברורה בסוגריים "ואפי' להגר"א דסובר דהעיקר כהמחבר דתמיד על שמאל, מ"מ אם מתפלל בבית המדרש, והעולם נוהגין כהרמ"א, מ"מ אסור לשנות משום לא תתגודדו. ואמר הגרי"ש"א שהיום שמפורסם שיטת הגר"א הוי ג"כ כמו ב' בתי דינין בעיר אחת ומותר לנהוג כהגר"א בכל מקום, ולפי"ז נראה שגם ביו"ט שני של גלויות – בארץ ישראל – היות שמאד מפורסם כי כהיום ישנם הרבה אורחים תמיד מחו"ל, שוב הוי כמו ב' ב"ד בעיר אחת. ואפשר להתפלל כמנהגם ביו"ט שני אפי' בפרהסיא.